

SLOVENSKI NAROD

shaja vsak dan popoldne, izvzema se nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davke posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

— Poština plačana v gotovini.

Za napredni politični pokret med Slovenci.

Napredovati, in sicer na vseh poljih slovenskega življenja, to je bilo žareče geslo, ki so si ga postavili Slovenci v bivši Avstriji in katerega so takrat ostvarjali v prvi vrsti v književnosti. Posnemati tuje vzore, iz lastne duševnosti ustvarjati umetnine, razvijati lastno življenje, ga izpopolnjevati ter dovesti do višine modernih narodov, to je bila velika smernica naših prejšnjih pokolenj.

Vsak napredek pa potrebuje dejavnost ljudi, ki delajo v smislu napredka. Tako je nastala potreba napredne politike kot smotrenega udejstvovanja naprednih Slovencev. V tistih časih pa smo tu spoznali, da je civilni, gospodarski ter kulturni napredek nemogoč, ako si ne izvojujemo pravih, pravne in državne samostojnosti. Spoznali smo, da ne v nasprotnem slučaju pograbi val pangermanizma in italijanstva. Borba za samostalnost je postala pogoj civilnega in duševnega napredka. Ne moremo delovati v križevni, v gospodarski, za napredek slovenskega človeka, za njegovo gledališko kulturo, za dobrobit slovenskega delavca, za blagostanje meščana, ako preči narodna smrt in ako si v nevarnosti, da ti tvojo zemljo izpreme v kolonijo!

Tako smo prešli v veliko idejo jugoslovenskega državnega ujedinjenja. S to idejo smo spoznali, da si ž njo zajednično državno in nacionalno svobodo in da se potem lahko nemoteno posvetimo vprašanju splošnega slovenskega napredka! Pred državno osamosvojitvijo in ujedinjenjem s Srbohrvati je bilo vsako napredno udejstvovanje iluzorično, negotovo, neizvestno...

Danes, ko imamo svojo državo, vemo, da nas zgodovina in naša notranja človeška vest zopet kliče na tisto posebno, napredno delo, ki smo ga pred vojno v borbi za svojo politično samostalnost in osamosvojitve morali prekiniti...

Šele danes vstajajo pred nami velika vprašanja splošnega ljudskega napredka, ker vemo, da tak napredek zahteva ne samo naša vest, naš interes, marveč tudi država kot taka, ki hoče postati napredna, kulturna, moderna država!

V Sloveniji smo se že oddaljili državni ideji. Pomagali smo jo ustvarjati. Danes se je oklepamo kot svoje največje in najsigurnejše zaščitnice. Ostaja nam torej dolžnost naprednega političnega pokreta!

V slovenskem človeku je vsikdar tlela neodoljiva želja po napredku! To nam svedoči naša lepa književnost, v kateri nismo zaostali za drugimi narodi. To nam dokazuje splošni napredek našega obrtništva, naše prosvete, naših gledališč, naše industrije, naših, lepo se razvijajočih mest. Tudi na deželi gleda kmet v bodočnost in si želi kar najintenzivnejšega, racionalnega kmetovalstva.

Želja po vsesplošnem napredku mora znova objeti vse naše ljudstvo! Znova mora ta ideja postati notranje gibalno vsega našega zasebnega in političnega udejstvovanja! V ljubljanski in mariborski oblasti se mora ponovno roditi splošen pokret naprednega dela in politike.

Temu pokretu za splošnim napredkom na vseh poljih slovenskega udejstvovanja naj v prvi vrsti služi ideja napredne koncentracije in narodnega bloka! Ti dve ideji sta do danes služili samo obrambni akciji proti klerikalizmu in taktični potezi skupnih volilnih stanov. Od danes naprej pa se morata podrediti dolžnosti splošnega naprednega političnega pokreta.

V vseh naših slojih in stanovih živi topla želja po napredku. Vsi hočemo posnemati tuje velike narode, da bomo nekoč ponosni na blagostanje naših otrok in na njih kulturno stopinjo.

Politika naj služi napredku, interesom in željam napredujočega ljudstva. Ljudstvo zahteva enotno akcijo napredne politike! Zatorej naj se dejansko in v podrobnejšem združenju vsi, katerim je politična vodilja — ideja napredka in blagostanja našega naroda.

Solidni temelji vlade Narodnega bloka.

Vodja narodno-radikalne stranke gosp. Pašić odklanja udeležbo opozicije od vlade. — Vlada Narodnega bloka je dovolj močna za izvedbo vidovdanske ustave. — Splošni umik opozicije pri intrigah.

— Beograd, 20. februarja. (Izvir.)

Kakor smo že včeraj kratko javili, izda danes ministrski predsednik g. Nikola Pašić kot vodja narodno-radikalne stranke oficijelno izjavo, s katero odločno zavrača vse kombinacije o kakšni širši koalicijski ali pa celo koncentracijski vladi. Ta oficijelna izjava bo na brž danes popoldne objavljena v obliki komunikacije. Predsednik narodno-radikalne stranke odločno in kategorično zavrača vse vesti opozicijskega tiska, da bi bili radikalni pripravljeni stopiti v širšo koalicijsko ali celo koncentracijsko vlado. Tudi ostalo vodstvo narodno-radikalne stranke odklanja te kombinacije in s posebnim poudarkom naglašajo popolno solidarnost s samostojnimi demokrati, ker edino s to parlamentarno skupino je omogočena popolna izvedba vidovdanske ustave in s tem program, ki si ga je stavila sedanja vlada ob razpisu volitev.

Današnji beogradski in ostali listi v kratkih izvlečkih objavljajo vsebino komunikacije ministrskega predsednika Nikole Pašića. Ministrski predsednik konstatira v komunikaciji kot vodja radikalne stranke, da je stranka trdno odločena izvesti vidovdansko ustavo in pripomoči do zmagave ideje državnega in narodnega edinstva. Vsaka sprememba v Narodnem bloku bi pomenjala oslabilje pozicij državnih in narodnih enotnih fronte. Komunikacije dalje ugotavlja, da je pač umljivo, če so nekatere druge skupine po volilnem porazu skušale priti v stike s sedanjo vlado oziroma njenimi vladnimi strankami. Prepozno je to! — Ne morejo te skupine upati na pozitivne uspehe!

Danes prihaja vsa politična javnost do iztečenja in zato je sedaj povsod splošna sodbja, da so pozicije Narodnega bloka tako okrepljene, da ni mogoča nobena druga vladna kombinacija. V tem oziru je zelo značilen situacijski uvodnik radikalnega »Vremena«, ki drugače ni bil vedno vnet zagovornik in branitelj samostojnih demokratov. »Vreme« na uvodnem mestu priobčuje razgovor z vodilnim ministrom. — Ker je »Vreme« v zelo tesnih zvezah z zunanjim ministrom, je splošno prepričanje, da je avtor te izjave g. dr. Ninčić. V bistvu izjave konstatira:

»Volitve so se baš izvršile za to, da se narod izreče za gotov pravac v notranji politiki, t. j. ali za pravac striktno izvedbe vidovdanske ustave, katero sta ustvarila g. Pašić in Pribičević, ali za pravac revizije ustave v smislu avtonomije in federacije, kakor si je to

zamisli g. Ljuba Davidović s svojimi blokškimi zavezniki.

Narod je dal večino Pašić-Pribičevićevi koaliciji in je torej povsem naravno, da se prenese vodstvo državnih poslov tej koaliciji.

Če bi krenila sedaj ta koalicija v drugo smer, tedaj bi se odrekla politiki, ki jo je inaveturirala z razpisom volitev. Vsa volitev bi se potem vračala: »Zakaj so bile sploh razpisane volitve?«

Na kombinacije o koncentracijski ali celo nevtralnici vladi so lahko mislili v prejšnji skupščini. Takrat niti ena skupina ni imela večine za vlado. G. Ljuba Davidović si je ustvaril večino z radikalci. Toda teh niso mogli smatrati za resne zato, ker HRSS ni pokazala niti malo dobre volje za iskreno ureditev notranjih razmer v naši državi.

Danes je jasno in nesumljivo, da obstoja močna vladna koalicijska, in s tem odpačje vse druge kombinacije.

Če je opozicija prepričana, da je sedanja vlada preslaba, da vlada v skupščini čemu potem tako kriči? Naj jo nudi do dela! Po nje delu bo lahko videti, če je slaba. Če se pojavijo slabosti v sedanjih vladnih koalicijskih, tedaj bo ta vlada nesposobna za nadaljno vladanje in avtomatično nastopijo druge kombinacije.

Seja ministrskega sveta na dvoru je s svojimi rezultati zadala opoziciji tako močan udarec, da so opozicijske vrste povsem konsternirane, kar je prav jasno iz neobičajne kratkobečnosti opozicijskega tiska. Najbolj se je osmešila v kampanji proti Narodnemu bloku Davidovičeva »Pravda«, ki danes med vrsticami preklicuje vse svoje prejšnje izmišljotine in pravi, da njene informacije niso bile povsem točne. V svojem situacijskem poročilu se »Pravda« umika ter je primorana na indirektni način dementirati vse svoje prejšnje intrige proti vladi in Narodnemu bloku. »Pravda« je med drugimi izmišljotinami javila o nekem sklepu vlade, da se voditelji HRSS izpuste iz zapora odnošne interneta. Danes pravi »Pravda« k temu, da se je prepričala, da njene informacije niso bile točne in se ji sedaj zdi, da je vlada spremenila svoj sklep. Vaš dopisnik lahko z gotovostjo konstatira, da vlada ni nikdar sprejela kakšnega sklepa o izpustitvi voditeljev HRSS iz zapora.

Položaj vlade in Narodnega bloka je v skupščini tako močan in soliden, da lahko upamo na ero plodonosnega zakonodajnega dela.

Odgovor na opozicijske laži.

Vlada izda nocoj uradno poročilo o netaktnem in nekorektnem ravnanju opozicije. — Popolno soglasje v Narodnem bloku.

— Beograd, 20. februarja. (Izvirno.)

Ob 13.) Nocoj bo izdano iz krogov, ki stoje zelo blizu vladi Narodnega bloka, poročilo, namenjeno javnosti in tisku. Nanaša se na postopanje opozicije in nje tiska po končanih volitvah. Vaš dopisnik more že danes popoldne javiti vsebino tega poročila s pripombo, da je njega besedilo prečital, pregledal in odobril ministrski predsednik Nikola Pašić kot voditelj narodno-radikalne stranke. Poročilo je izdano, kakor videti, na njegovo lastno inicijativo in je zelo obširno.

Poročilo najprej konstatira, da je opozicija od dneva volitev do danes zagrešila mnogo nepravilnosti. Takoj po volitvah je opozicija neprestano širila vesti, da je ona dobila pri volitvah večino, ne pa vlada. To je povzročilo vznemirjenje v državi. Ko je javnost uvidela, da je to izmišljotina in laž, je bila opozicija primorana tudi sama priznati, da je dobila vlada res večino. — Toda začela je trditi, da je dobila vlada to večino potom terorja in nasilja. Ker ji tudi ta trditev ni prinesla zaželjenega uspeha, je začela z intrigami, da se sedaj nahajamo pred novo politično fazo.

Drugi del poročila s posebnim poudarkom omenja:

Po vsem tem trdi opozicijski tisk že več dni, da vlada razpolaga z malo večino za svoje zakonodajno delo v narodni skupščini. Vstrajajoč pri tej svoji trditvi opozicijski listi dnevno izmenjavajo povsem nemogoče in fantastične kombinacije, osobito vsi ti listi trdijo, da namerava Narodni blok opustiti svojo politiko, za katero odobrenje je stopil pred narod in za katero je prejel odobrenje naroda. Opozicija širi gorostasne laži, da namerava Narodni blok skleniti sporazum z opozicijskim blokom ali vsaj z neko delegirano stranko iz bloka, in to na škodo svoje

državne politike, ki je povsem jasno opredeljena. Da bi javnost tem lažem nasledla, širijo zlasti vesti, da narodno-radikalna stranka po svoji ogromni večini ne soglaša s politiko samostojnih demokratov, ki žele ostati na svojem prejšnjem programu.

K temu še vsi trdovratno trdijo, da izhaja iz najvišjega mesta želja in zahteva, da se izvede nekaj sporazum strank na temelju one in take politike sporazuma, ki jo je želela izvesti vlada opozicijskega bloka in ki jo je narod pri sedanjih volitvah od sodil in odklonil.

V zvezi s tem je širil dalje opozicijski tisk možnost neke koncentracijske vlade, potem izvenstrankarske in končno vojaške vlade.

Vse te trditve so skoziinskozi izmišljene in ne odgovarjajo stvarnosti. Tendačenja teh lažljivih vesti je očitvidna. Zasluduj: jo dva cilja:

Ohrabriti in dvigniti delovanje pristašev onih strank, ki jih je narod pri volitvah obsodil ter jim ni poveril zaupanja, obenem pa povzročiti zmedo in razkol v vrstah narodno-radikalne stranke in v odnošjih med narodno-radikalno stranko in samostojnimi demokrati.

Vlada je pri volitvah dobila potrebno večino in prične z izvedbo dela za integralnost države, in rešitev nacionalnih in socialnih problemov.

— Beograd, 20. februarja. (Izvir. Ob 13.) Vaš dopisnik se je danes popoldne razgovarjal s podpredsednikom ministrskega sveta Markom Trifkovićem o najaktualnejših vprašanjih dnevnih politike. Najprej je gosp. podpredsednik izjavil, da so vse vesti, ki se nanašajo na to, da prevzamejo zopet ministrstvo za izenačenje zakonov, gola izmišljotina. Radi boleznij je primoran odpotovati na daljši odmor v Primorje. Glede opozicijskih vesti o koncentracijski, odnosno koalicijski vladi je g. Trifković naglasil, da so vse te vesti zgolj politični manevar in ne resnični. Narodni blok je dobil od naroda glede svoje politike zaupanje in ne bo v nobenem slučaju skušal naroda v tem oziru prevariti. Odnosaji med različnimi samostojnimi demokrati so najiskrnejši.

Glede rekonstrukcije vlade je gosp. Trifković izjavil, da se rekonstrukcija vlade ne izvrši popreje, predno verifikacijski odbor ne konča svojega dela.

POSETI PRI INTERNIRANIH RADIČEVCIH.

— Beograd, 20. februarja. (Izvir.) Internirani voditelji HRSS žive v internatu zelo udobno in skrajj prosto. Včeraj je podpredsednik HRSS dr. Vladimir Maček prisostvoval krstni slavi svoje hčerke, ki se mu je rodila po njegovi internaciji. Na dom ga je neopazeno spremljal detektiv. Ostali člani HRSS v internatu opravljajo brez vsake večje kontrole vse tekoče zadeve. Danes dopoldne je bilo pri interniranih več posetov. Na nosete je prišel k njim pri volitvah propadli Davidovičev pristaš pop Gjoka Popović ter se je z njimi prav iskreno pozdravil. Pop Gjoka je prišel v Zagreb, da bi videl Stjepana Radića v zaporih. Zavrnil je pri sodni oblasti za dovoljenje poseta. Popović se je nameraval z Radićem pogovarjati o nastali politični situaciji po volitvah. O tem se je nato danes posvetoval z interniranimi voditelji HRSS.

Vsem izvoljenim poslancem HRSS, tudi interniranim, so bile izročene od glavnih volilnih odborov poslaniške legitimacije. Prijeli so jih tudi internirani radičevci.

MEDNARODNA RAZOROŽITVENA KONFERENCA.

— Pariz, 20. februarja. (Izvirno.)

»Temps« javlja iz Londona, da se je izvršilo med vlado Velike Britanije in vlado ameriških držav neoficijelno izmenjanje misli glede sklicanja mednarodne razorožitvene konference, ki naj bi razpravljala o problemu vojnega brodograja in o številu pomožnih ladij v vojni. Predsednik Coolidge sklicuje to konferenco meseca novembra. Konference se udeležijo tudi Francija, Japonska in Italija.

GOSPODARSKI SPOR MED NEMČJO IN ROMUNSKO.

— Berlin, 20. februarja. (Izvirno.)

Nemška državna vlada je sklenila repariacijski komisijsi v Parizu predložiti vse romunske zahteve, ki so v nesoglasju z Dawesovim načrtom.

— Bukarešta, 20. februarja. (Izvir.) Orijent Radio razširja dementi vlade glede izгона nemških državljanov in zaplenitvi nemškega premoženja. Vlada izjavlja, da so vse vesti o mnogostevilnih izgonih nemških državljanov in o zaplenitvi nemškega premoženja popolnoma neutemeljene. Romunska vlada je res odločena priboriti svojim pravicam zadoščenje v slučaju, da se Nemčija brani izpolniti svoje obveznosti napram Romunski.

NENAVADNI POJAV PRIRODE.

— Moskva, 19. februarja. (Izvir.) Ruski brzojavni agenturi sporočajo iz Sebastopola: V bližini mesta se je okoli 40.000 kubičnih metrov strmega morskega obrežja pogreznilo v morje. Globina morja se je tako dvignila, da je nastal 150 m dolg polotok in večje število otokov.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

Lesni trg: Smrekove in jelove deske, 20, 25, 30, 40 in 50 mm, I. in II. vrste, fco meja bl. 300, Skoretje 13 mm I. in II. vrste, fco meja bl. 650, kostonje les, zdrav, ca 10 cm debel, naprej in 120 cm dolžine, fco Kresnice 21, Litija 10 vag. den. 27, bl. 27, zaključki 27, hrastovi plohi 30, 40, 50 mm deb., od 2 m naprej dolž., neobrobjeni, fco meja bl. 980.

ZITNI TRG.

Pšenica, bačka, 74/75, 2%, par. slov. postaja, blago 530; pšenica, domača, fco. Ljubljana, denar 460, blago 490; otrobi, pšenični, drobni, fco. vag. slavonska postaja, blago 205; otrobi, pšenični, drobni, 1/2 pap., 1/2 jute vreče, b/n, fco. Ljubljana, blago 215; koruza, nova, promptna, fco. Klenak, blago 210; koruza, nova, promptna, fco. Ljubljana, koruza nova, promptna, fco. Postojna, tranz., blago 270; koruza, nova, dobro suha, do medio, marc, fco. Postojna, tranz., blago 280; koruza, nova, dobro suha, do medio, april, fco. Postojna, tranz., blago 290; koruza, nova, dobro suha, do medio, maj, fco. Postojna, tranz., blago 295; oves, srbski, pariteta, Ljubljana, blago 335; oves, bački, roštan, fco. Ljubljana, blago 360; oves, bački, zdrav, suh, rešetan, fco. Ljubljana, blago 370; leno seme, fco. Ljubljana, denar 680; ribničan, riščen, fco. Ljubljana, denar 350, blago 415; fižol koks, riščen, fco. Postojna, tranz., blago 510; krompir, bel, gorenjska postaja, denar 150, blago 156; krompir, rdeč, kast, semenski, fco. štajerska postaja, denar 175, blago 185; slatina, slana, trodelna, fco. Vukovar, blago 23.

Effekti:

2 1/2% drž. renta za vojno škodo den. 160, bl. 160, zaključki 160, 7% invest. pos. iz I. 1921 bl. 65, Celjska posojilnica d. d. den. 2,9, bl. 212, Ljubljanska kreditna banka den. 235, Merkantila banka den. 100, Prva hrvatska štedionica den. 895, Slavonska banka bl. 78, Split den. 1150, Strojne tovarne in livarne den. 137, bl. 147, Trboveljska premožkopna družba den. 415, Združene papirnice den. 100, bl. 116, Stavena den. 275, bl. 285.

Zagrebska borza.

Dne 20. febr. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 11.87—11.97, Praga 181.80—184.80, Newyork 61.25—62.25, London 292.50—295.50, Trst 251.625—254.625, Berlin 14.595—14.745, Dunaj 0.0864—0.0884, Newyork 60.55—61.55.

Effekti: 7% invest. osojilo 1921 63 do 67; 2 1/2% drž. renta za ratnu škodu 152 do 154; Ljubljanska kreditna 235—243; Centralna banka 25—27; Hrvatska eskomptna banka 110—111; Kreditna banka, Zagreb, 118 do 120; Hipotekarna banka 62 1/2—63; Jugos. banka 102—104; Praštedionica 900—902.50; Slav. banka 72—75; Eksploatacija 63 do 65; Drava, d. d. Osijek, 210; Sečera, Osijek, 730—740; Isia d. d. 58; Nihag 40—50; Gub man 590; Slaveks 170—175; Slavonija 55 do 57; Trboveljska 407.50—414; Union, paromlin 500—525; Veveče 100—120.

Inozemske borze.

— Curih, 20. febr. Današnja borza: Beograd 8.475, Pariz 27.12, London 24.79, Newyork 5.20, Milan 21.30, Praga 15.425, Dunaj 0.007325.

— Trst, 20. febr. Borza: Beograd 39.50—39.60, Pariz 127.50—128, Curih 116.20—116.30, Newyork 24.35—24.40, Curih 467.50—468.50, Praga 72—72.40, Dunaj 0.03375—0.0425.

— Dunaj, 19. febr. Devize: Beograd 1145—1149, London 337.500—338.500, Milan 2894—2906, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3697—3713, Praga 2100—2110, Curih 13.635—13.685. Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 2885—2905, češka krona 2090—2106, lira 2885—2905.

